

Modelfoto: Ulrik Jantzen

SÅDAN BIDRAGER ELEVERNE I 0.-2. KLASSE

Red Barnet

SKOLE
OG
FORÆLDRE

Sådan laver I en antimobbestrategi, der virker

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING TIL FAGPERSONEN	3
Målgruppe	4
Tidsforbrug	4
KORT OM UNDERVISNINGEN	5
FORBEREDELSE	5
DREJEBOG FOR UNDERVISNINGEN	6
Indledning	7
Klassens temperatur	7
Sådan styrker vi fællesskabet i klassen	8
Fællesskabsleg: Trække gulerod	9
Sådan hjælper vi hinanden	10
Fællesskabsleg: Rækkefølge	11
Klassens handleplan	12
Fællesskabsleg: Slangen	13
FÆLLES MÅL	14

INDLEDNING TIL FAGPERSONEN

Vi har arbejdet meget med trivsel i mange år og brugt mange forskellige materialer, men dét her materialer er det, vi har haft, der har været bedst til at få eleverne til at snakke og reflektere"

- Lærer, 2. klasse

Hvorfor inddrage eleverne i antimobbestrategien?

Børn er eksperter i deres eget liv. Der er stor forskel på, hvilke mobbesituationer eleverne oplever, afhængigt af deres alder. Og der er forskel på, hvordan eleverne foretrækker at håndtere udfordringer i deres liv. I skal derfor inddrage eleverne, når I undersøger, hvordan I bedst muligt forebygger og griber ind over for mobning.

Skolen er ved at udvikle en antimobbestrategi. Som en del af den proces skal hver klasse lave en handleplan.

Handleplanen har to formål:

1. Den får klassen til at sætte fokus på forebyggelse og håndtering af mobning/drilleri for alvor.
2. Den fungerer som klassens bidrag til skolens antimobbestrategi.

Når klassen har lavet deres handleplan, giver elevrådsrepræsentanten med støtte fra dig som fagpersonen en kopi af planen til den arbejdsgruppe, der er nedsat på skolen til at formulere antimobbestrategien. I klasser, hvor der ikke er en elevrådsrepræsentant, vælger du en elev, som kan give planen til arbejdsgruppen.

DropMob anbefaler, at I hænger handleplanen op i klasseværelset, så I dagligt bliver mindet om, hvordan I styrker fællesskabet og hjælper hinanden i klassen. Vi anbefaler også, at klassens handleplan bliver delt med klassens forældre og fagteam.

I kan vælge at hænge alle skolens handleplaner et samlet sted på skolen. Skolen kan fx lave en 'mobbefri gang'.

Målgruppe

Undervisningen er målrettet elever i 0.-2. klasse.

Du kan gennemføre undervisningen i klassen, eller du kan undervise eleverne på tværs af årgangen. En tredje mulighed er at samle eleverne i hold på tværs af klassetrinnene og gennemføre undervisningen holdvis. Fordelen ved denne metode er, at de ældre elever kan støtte de yngre elever i undervisningen. Samtidig kan det styrke elevernes indbyrdes relationer på tværs af klasser.

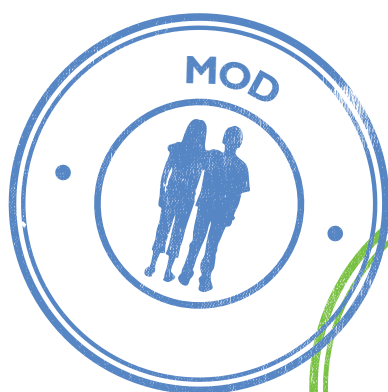
Tidsforbrug

DropMob anbefaler, at du afsætter mindst en dobbelttime til at arbejde med klassens handleplan.

Der kan opstå et behov for at gå mere i dybden med bestemte emner i de forskellige klasser, fx om fælles aktiviteter for klassen og tolerance af forskelligheder.

DropMob anbefaler, at I tager jer tid til disse snakke i klassen og får skrevet jeres aftaler ind i klassens handleplan, inden I afleverer den til arbejdsgruppen.

I nogle klasser har de i stedet afsat en lektion om ugen til at arbejde med klassens handleplan.

Mobning eller drilleri for alvor

Ordet mobning er et voksenbegreb
Derfor har vi fjernet ordet for værktøjerne, der er målrettet 0.-2. klasse. I stedet bruger vi begreber, som børnene kan relatere til: "At drille for alvor" og "at drille for sjov".

Drilleri for sjov
Når vi driller for sjov, har vi det sjovt sammen og griner. Vi kommer tættere på hinanden.

Drilleri for alvor
Hvis vi driller for alvor, gør vi hinanden kede af det. Vi skubber hinanden væk og ud af fællesskabet.

KORT OM UNDERVISNINGEN

Klassen laver deres handleplan gennem et undervisningsforløb, der bliver styret af en af klassens fagpersoner. Undervisningen er bygget sådan op, at eleverne forholder sig til to forskellige billeder af børn, der ikke er en del af fællesskabet. Eleverne finder frem til, hvordan de kan hjælpe børnene på billederne, og hvordan de kan undgå, at nogen i deres klasse får det på samme måde. Derudover tager de stilling til, hvordan de har brug for støtte fra en fagperson eller forælder. Undervejs i undervisningen bliver formen brudt af lege, der sætter fokus på klassens fællesskab.

FORBEREDELSE

Print og medbring værktøjer

Du kan downloade alle værktøjer til undervisningen fra skole.redbarnet.dk. Herefter printer du værktøjerne. Det er en fordel at printe i farver.

Værktøjer:

- Billedet: 'Ensomt barn'
- Billedet: 'Børn på madras'
- Skabelon til handleplan
- Kridt.

Du kan også vælge at åbne billederne og skabelonen for handleplanen på klassens interaktive tavle.

Klargør lokale

I skal bruge meget plads til at bevæge jer rundt på i undervisningen. Det kan derfor være nødvendigt at flytte rundt på borde og stole for at give plads til eleverne.

DREJEBOG FOR UNDERVISNINGEN

HURTIGT OVERBLIK:

- Indledning. 10 minutter
- Opvarmingsleg: 'Klassens temperatur'. 5-10 minutter
- Snak om billede: 'Sådan styrker vi fællesskabet i klassen'. 15 minutter
- Fællesskabsleg: 'Trække gulerod'. 10 minutter
- Snak om billedet: 'Sådan hjælper vi hinanden'. 15 minutter
- Fællesskabsleg: 'Rækkefølge'. 10 minutter
- Opsamling: Klassens handleplan. 10 minutter
- Fællesskabsleg: 'Slangen'. 10 minutter

INDLEDNING

Du starter undervisningen med at fortælle klassen, at skolen er i gang med at lave en antimobbestrategi. En antimobbestrategi er en plan for, hvad alle, det vil sige elever, forældre, lærere og pædagoger, skal gøre for at sikre, at der ikke er nogen, der føler sig uden for fællesskabet. Det er også en plan for, hvad de samme personer skal gøre, hvis der er en elev, der bliver drillet for alvor.

Fortæl klassen, at de bedst ved, hvad der hjælper dem i deres hverdag. Derfor er det vigtigt for skolen at høre, hvad de synes, man skal gøre for at undgå drilleri for alvor, og hvad man skal gøre, hvis der er en, der bliver drillet for alvor. Det er det, I skal arbejde med i dag. I skal nemlig lave klassens egen handleplan, som er nogle aftaler om, hvordan I støtter og hjælper hinanden i klassen.

Snak kort med eleverne om, hvad det vil sige at blive drillet for alvor i modsætning til at blive drillet for sjov.

Du kan læse forskellen i boksen på side 4 her i vejledningen. Vil du vide mere om mobning, kan du læse 'Spørgsmål og svar om mobning'. Den kan du downloade på skole.redbarnet.dk.

KLASSENSTEMPERATUR

Markér tre baser i lokalet: en ja-base, en nej-base og en ved-ikke-base. Du kan markere baserne ved at tegne cirkler på gulvet med kridt eller ved at udnævne tre hjørner af lokalet til baser.

Nu stiller du klassen tre spørgsmål (et ad gangen), som eleverne svarer på ved at stille sig i en af de tre baser.

Spørgsmål:

1. Tror du, alle synes, vores klasse er god at være i?
2. Tror du, alle har nogen at lege med i vores klasse?
3. Tror du, alle tør sige, hvad de mener i vores klasse?

Formålet med øvelsen er at få et stemningsbillede af klassen som helhed. Det er ikke meningen, at eleverne skal pege hinanden ud. Øvelsen er derudover en oplagt mulighed for dig til at lægge mærke til, hvad der afgør, hvordan eleverne svarer. Svarer de fx som bedstevennen, som flertallet, eller tør de have deres egen mening?

Overgang

Du kan nu sætte det egentlige arbejde i gang med en passende indgangsreplik, i forhold til hvad øvelsen viste.

Fx: "Det er rigtig godt, at I oplever, alle har det godt i vores klasse. Det er vigtigt, at vi i dag får givet nogle bud på, hvordan vi kan sikre, at alle bliver ved med at være en del af fællesskabet i vores klasse og skole."

Eller: "Jeg kan se, at nogle af jer er i tvivl om, hvorvidt alle har det godt i klassen. Derfor er det rigtig godt, at vi i dag skal give nogle bud på, hvad vi kan gøre, for at alle er med i fællesskabet i vores klasse og på vores skole."

SÅDAN STYRKER VI FÆLLESSKABET I KLASSEN

Nu skal du sætte fokus på, hvordan I undgår drilleri for alvor. Med udgangspunkt i billedet "ensomt barn" tager I en fælles snak om, hvordan man kan hjælpe barnet på billedet.

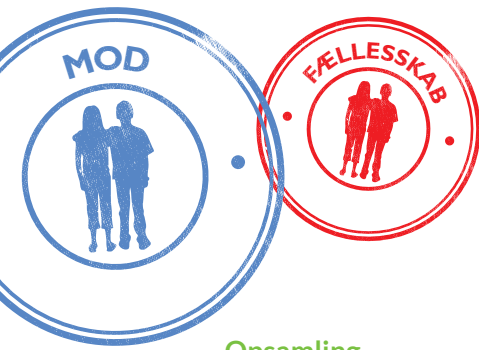
Formålet med snakken er:

- at få eleverne til at reflektere over, hvordan de kan styrke fællesskabet i klassen, så der ikke er nogen, der føler sig alene eller bliver drillet for alvor.
- at I i fællesskab finder frem til konkrete handlinger, som I vil gøre i klassen for at forebygge ensomhed og drilleri for alvor. Handlingerne skriver du ind i klassens handleplan.
- at eleverne sætter ord på, hvad de synes, fagpersoner og forældre skal gøre for at forebygge ensomhed og drilleri for alvor i klassen.

Du kan fx spørge eleverne:

- Hvad tænker I, når I ser dette billede?
- Hvordan tror I, barnet har det?
- Hvorfor tror I, at barnet sidder alene?
- Hvad kan man gøre for, at barnet bliver glad igen?
- Hvad kan man gøre for, at barnet kommer med i en leg?
- Kan man lege nogle særlige lege, som gør det nemmere for barnet at være med til?
- Hvad kan man gøre for at hjælpe barnet?
- Hvad kan lærerne og pædagogerne gøre for at hjælpe barnet?
- Hvad kan forældre gøre for at hjælpe barnet?
- Hvad kan barnet selv gøre?

Opsamling

Når I har snakket om billedet, fører du samtalen over på klassen. Du snakker med eleverne om, hvad de kan gøre som klassekammerater, så der ikke er nogen i jeres klasse, der får det som barnet på billedet.

Kan I lave nogle aftaler i klassen om, hvordan I styrker jeres sammenhold? Fx ved at lave legeaftaler på kryds og tværs i klassen eller ved at finde på lege, som hele klassen kan være med til.

Eller er der bestemte måder, I vil behandle hinanden på? Fx særligt sprogbrug eller måder at vise omsorg på.

I takt med at I kommer på handlinger og aftaler for klassen, skriver du dem ind i klassens handleplan under overskriften 'Sådan styrker vi fællesskabet i klassen'.

Som afslutning på øvelsen spørger du eleverne, hvad lærere, pædagoger og forældre kan gøre, så ingen i klassen får det som barnet på billedet. Elevernes svar noterer du i handleplanen under overskriften 'Sådan støtter lærere, pædagoger og forældre os'.

Du kan se eksempler på andre klassers handleplaner skole.redbarnet.dk.

FÆLLESSKABSLEG: TRÆKKE GULEROD

Formålet med alle fællesskabslegene er at lave et afbræk i undervisningen og sætte fokus på klassens fællesskab. Du er velkommen til at skifte fællesskabslegene ud med andre lege, du kender.

Alle eleverne lægger sig på maven i en rundkreds med ansigterne ind mod midten og holder hinanden i hænderne eller i armkrog. Nu skal du forsøge at trække en af eleverne fri fra de andre ved at trække i børnenes ben. Eleverne kæmper imod ved at holde fast i hinanden. Når en elev er blevet trukket fri, skal han eller hun hjælpe med at trække flere elever fri. De resterende elever lukker hullet i rundkredsen ved at samle sig. Legen fortsætter, indtil de sidste to elever er trukket fra hinanden.

Legen er god, fordi den skaber et fællesskab for eleverne. De skal samarbejde og beskytte hinanden.

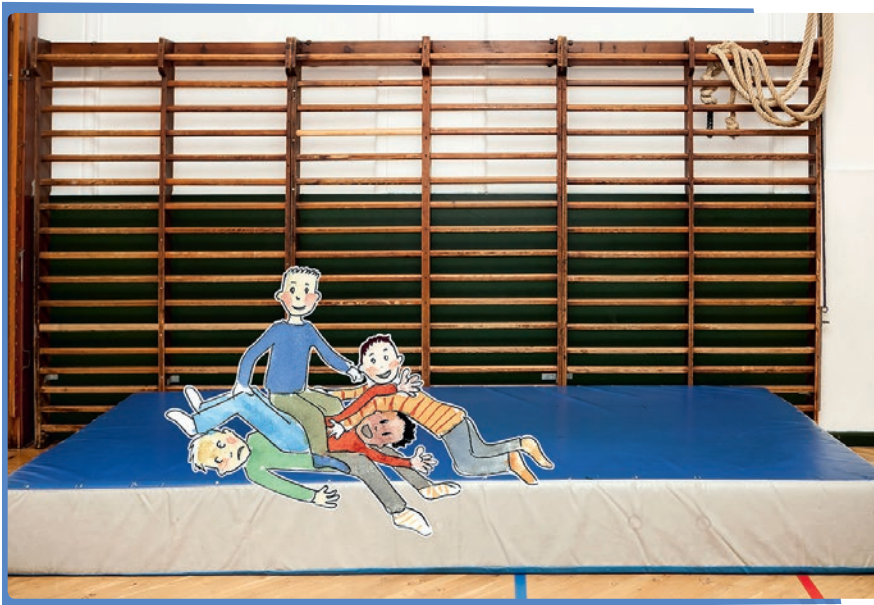
Derudover illustrerer legen, hvordan man nogle gange som gruppe skal kæmpe for at holde fast i fællesskabet.

Du kan finde inspiration til flere lege, der sætter fokus på fællesskab på skole.redbarnet.dk.

SÅDAN HJÆLPER VI HINANDEN

Få eleverne samlet igen. Nu skal du sætte fokus på, hvordan I håndterer drilleri for alvor. Med udgangspunkt i billedet 'Børn på madras' tager I nu en fælles snak om, hvordan man kan hjælpe barnet nederst i bunken af børn.

Du kan fx spørge eleverne:

- Hvad tænker I, når I ser dette billede?
- Hvordan tror I, barnet, der ligger nederst, har det?
- Hvordan tror I, de andre børn har det?
- Tror I, at barnet har haft det sådan før?
- Tror I, at det tit er det barn, det går ud over?
- Hvordan kan man hjælpe det barn, der ligger nederst?
- Hvem tror I, at barnet gerne vil have hjælp fra?
- Hvad kan barnet selv gøre?

Opsamling

Du skal nu igen føre samtalen over på klassen. Du snakker med eleverne om, hvad de kan gøre som klassekammerater, hvis der er en fra klassen, der har det som barnet på billedet.

Kan I lave aftaler i klassen om, hvordan I hjælper hinanden, hvis der sker noget ubehageligt? Det kan fx være at gå flere sammen om at sige fra, bruge 'stoptegnet' fra Fri for Mobberi eller trøste den, det går ud over.

I takt med at I kommer på aftaler for klassen, skriver du dem ind i klassens handleplan under overskriften 'Sådan hjælper vi hinanden'.

Herefter spørger du eleverne, om de har brug for hjælp fra lærere, pædagoger og forældre til at hjælpe den, det går ud over. Du spørger dem også, hvad lærere, pædagoger og forældre skal gøre, hvis der er en, der bliver drillet for alvor eller holdt udenfor. Du skriver elevernes svar ind i handleplanen under overskriften 'Sådan støtter lærere, pædagoger og forældre os'.

Fællesskabsleg: Rækkefølge

Du skal nu sætte en fællesskabsleg i gang. Børnene får til opgave at stille sig i række efter et bestemt tema, som du vælger. Det kan fx være:

- Højde
- Alder
- Farve på blusen
- Skostørrelse
- Øjenfarve
- Hårfarve
- Håndfladens temperatur
- Længde fra fingerspids til albue
- Hårlængde
- ...

Gennemfør gerne øvelsen flere gange med forskellige temaer. Bagefter tager I en snak om, om eleverne fandt ud af noget om hinanden, som de ikke vidste i forvejen.

Variation:

Hvis du gerne vil gøre legen lidt mere udfordrende, kan I lave legen, hvor børnene ikke må tale sammen. De må kun bruge mimik og kropssprog.

KLASSENS HANDLEPLAN

Klassen har nu delt deres idéer til, hvad man kan gøre for at forebygge og hjælpe andre elever, der ikke har det godt i fællesskabet.

← KLASSENS
HANDLEPLAN

Sammen gennemgår I klassens handleplan og sikrer, at alle kan stå inde for den. Efter undervisningen kan du printe planen ud og hænge den op i klassen og evt. andre steder på skolen.

Støt klassens elevrådsrepræsentant (eller en anden elev) i at overrække en kopi af klassens handleplan til den arbejdsgruppe, der formulerer antimobbestrategien.

FÆLLESSKABSLEG: SLANGEN

Slut undervisningen af med at lege en sidste leg med fokus på fællesskab. Denne leg kræver ekstra god plads, så gå evt. ud i skolegården eller et andet sted, der giver eleverne mulighed for at bevæge sig godt rundt.

Beskrivelse af legen:

1. Del klassen op i grupper på fem elever.
2. Bed eleverne i hver gruppe om at stå på en række og holde på hinandens skuldre (frem for i tøjet), så de danner en 'slange'.
3. Fortæl, at det gælder om, at slangens 'hoved' skal fange sin 'hale'. Det sker ved, at den, der står forrest, skal røre den, der står bagerst (I kan evt. sætte et tørklæde fast som hale på den bagerste elev, så det er tørklædet, som 'hovedet' skal få fat i).
4. Samtidig skal slangens 'hoved' sørge for ikke at miste sin 'krop'. Hvis de andre ikke kan følge med, må han/hun sætte farten ned.
5. Slangens 'hale' skal holde sig væk fra slangens hoved, men må ikke give slip på 'kroppen'.
6. Hjælp eleverne med at sætte tempoet ned, hvis legen bliver for vild.
7. Sørg for, at eleverne får mulighed for at stå forskellige steder: 'hoved', 'krop', 'hale'.
8. Når I har prøvet legen et par gange, kan I prøve at gøre 'slangen' længere. Dog højst otte elever.

I de ældste klasser kan du evt. afslutte legen med en fælles snak om, hvad det var vigtigt at være opmærksom på, så legen blev god og sjov for alle.

Vær opmærksom på, at børnene ikke holder for hårdt om hinanden eller giver slip på hinanden, så de falder. Målet med legen er først og fremmest at styrke samarbejde i gruppen.

VIL I ARBEJDE MERE MED KLASSENS FÆLLESSKAB?

Vil I arbejde mere med at skabe trygge, tolerante børnefællesskaber i klassen, anbefaler DropMob Red Barnets og Mary Fondens antimobbeprogram Fri for Mobberi.

Fri for Mobberi består af en kuffert og et digitalt univers med pædagogisk materiale til elever i 0.-2. klasse, fagfolk og forældre. Materialet har til formål at styrke børnefællesskabet og forebygge mobning.

Du kan købe Fri for Mobberi på www.friformobberi.dk.

FÆLLES MÅL

DropMobs forløb for 0.-2. klasse er forankret i de nye forenklede Fælles Mål (www.ffm.emu.dk). DropMob har fokus på, hvordan eleverne får kompetencer til at trives bedre i skolen og sammen skabe trygge og tolerante børnefællesskaber. Her er det kort beskrevet, hvordan DropMob er forankret i formål og kompetenceområder for de mest relevante Fælles Mål: Fælles Mål for sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, dansk og kompetencemål for børnehaveklassen.

Sundheds- og Seksualundervisning og familiekundskab

I arbejdet med DropMob er formålet blandt andet, at eleven kan forklare og samtale om, hvad der fremmer trivsel i eget liv. Eleven har viden om enkle trivselsfaktorer i skolen og har kendskab til egne rettigheder i relation til skolen. Eleven har viden om egne personlige grænser og kan give udtryk for disse. Endelig har eleven viden om følelser og kan beskrive følelsesmæssige reaktioner.

Dansk

I arbejdet med DropMob er fokus primært på kompetenceområdet kommunikation. Her er fokus på, at eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer. Eleven kan sætte sig ind i afsenderens eller modtagerens oplevelse af kommunikationen. Endelig har eleven viden om måder, vi handler på gennem sprog.

Børnehaveklassen

DropMob er også velegnet at bruge i børnehaveklassen. Her er fokus på, hvordan eleven får kompetencer til at bidrage til fællesskabet og drage omsorg for sig selv og andre. Det betyder et fokus på, at eleven kan bidrage til at opbygge og efterleve klassens normer og har kendskab til skolenormer. Der er et fokus på samvær, der særligt fokuserer på, at eleven er i stand til at opbygge og vedligeholde relationer til andre gennem kendskab til spillereglerne for samvær i klassen og skolen. Endelig har eleven viden om, at personer er forskellige og handler derefter.

